

vergadering **C119**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 26 januari 2023

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over productplacement op de Vlaamse televisiezenders – 1041 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de financiële moeilijkheden bij regionale zender AVS – 1118 (2022-2023)	9

**VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over productplacement op de Vlaamse televisiezenders
– 1041 (2022-2023)**

Voorzitter: mevrouw Meyrem Almaci

De voorzitter: Collega's, ik wil deze Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media beginnen met het tweede gedicht van de dag, een gedicht van Bart Moeyaert, eentje waarvan ik ooit de eerste twee regels heb gebruikt voor een nieuwjaarskaartje, lang geleden. Het beschrijft de rol van een poëet. Het heet 'Kies'.

Kies

*Bestaan kan iedereen.
Er zijn vraagt moed.
En wat de dichter doet
is pleiten voor het een.
Hij wil zijn leven niet
door wekkers laten leiden
of als een hond onthouden
dat hij kan slapen tot
het rinkelt naast zijn oor.
Hij bouwt niet na
wat hij soms uit
een mond hoort vallen
op tram acht, of met
een zwarte kwast over
een smoel geschreven ziet.
Zelf houdt hij niet
van vlekken maken,
maar als het bot moet
stelt hij dingen scherp
zodat het snijdt.
Hij woelt en spit graag,
graaft de scherven
uit de klei, haalt het beste
wat er is naar boven,
ook al weet hij dat er
daardoor naast zijn hart
een stem blijft jeuken,
maar ach zo gaat dat
als de dingen moeilijk
worden en je bereid bent
met een pen van krijt
of kool te schrijven.
Hij is het best geplaatst
om iets over de gum
te zeggen, omdat hij
als geen ander weet
hoe leeg het is als hij
het blad omslaat, hoe snel
de fout, maar ook hoe klein
en hoe verlamd
een hand van angst.
En daarom juist blijft hij
in potlood denken,*

*want dat is volgens hem
het wezen van er zijn.*

Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Voorzitter, nu daagt u mij natuurlijk uit. Ik had geen tweede gedicht voorzien, maar we hebben nu een andere minister bij ons, dus ik kan nog maar eens reclame maken. Ik ga mijn gedicht nog eens voorlezen. Het is eigenlijk geen gedicht. Het is een stukje uit de roman op verzen 'Jevgeni Onegin' van Aleksandr Poesjkin. (*Opmerkingen van minister Benjamin Dalle*)

Inderdaad, ja. Aleksandr Poesjkin, dat is werelderfgoed, zoals de Taj Mahal. Het is een prachtig verhaal over vriendschap en liefde, toch het thema van het jaar. Het gaat vooral over een liefde die er net niet mag zijn.

Ik geef toe dat ik het gedicht ook gekozen heb om schaamteloos reclame te maken voor een nieuw boek dat ene Francis Maes heeft geschreven over de opera 'Jevgeni Onegin' en dat net deze week verschenen is, een boek dat ik jullie zeker kan aanraden. Het fragment zit bijna op het einde van de roman, en ook op het einde van de opera. Jevgeni Onegin ziet Tatjana terug, die als adolescente heel hard verliefd was op hem, maar die hij heel hardvochtig heeft afgewezen. Nu ziet hij haar terug en ze is een vorstin geworden, een prachtige dame. Hij beseft dat hij verkeerd was en hij doet nog eens een poging, maar nu is het haar beurt om hem af te wijzen. Ze zegt dat de liefde er altijd is geweest, maar dat ze niet heeft mogen zijn. Hij staat nu voor haar, en dan zegt zij het volgende.

*Ze blijft hem aanzien, maar intussen
Dwingt zij hem niet om op te staan;
Gulzig blijft hij haar handen kussen
Waar elk gevoel uit is vergaan.
In welke droom is zij verdoken?
De stilte wordt door niets verbroken,
Tot zij ten langen leste zegt:
'Genoeg, sta op. Ik moet oprecht
Over de dingen met u spreken.
Weet u het nog: die tuin, die laan,
Dat middaguur? Uw vermaan?
Het was het lot. Ik heb uw preken
Toen heel deemoedig aangehoord,
Maar heden is aan mij het woord.*

*Welnu, ik telde minder jaren
En was een beter mens wellicht.
Ik hield van u, maar moest ervaren
Toen ik uw hart zocht, het zat dicht,
Ik kon er niets dan strengheid vinden.
Dat domme meisjes u beminden
Vond u normaal, geef het maar toe.
Ach, ik herinner me – en hoe! –
Uw blik, bloedstollend en koudbloedig,
Toen mij een lesje werd geleerd...
Het was heel erg, maar niet verkeerd.
Nee, u gedroeg zich edelmoedig
Wat mij aanging. U treft geen schuld,
Ik ben van dankbaarheid vervuld...*

Minister, mijn vraag gaat over productplacement, waar ik net een staaltje van heb gegeven. (*Gelach*)

Productplacement is sinds enige tijd een ingeburgerde manier waarop aan de ene kant bedrijven de mogelijkheid krijgen om in televisieprogramma's hun producten te tonen en aan de andere kant productiehuisen en omroepen de financiering van programma's rond kunnen krijgen. Productplacement kan niet meer weggedacht worden in tijden waarin consumenten reclame vooral proberen te skippen en waar budgetten voor audiovisuele producties onder druk staan.

Een heel duidelijke vorm van productplacement is het op de voorgrond plaatsen van het product of het laten gebruiken door een personage. Maar vandaag worden soms zelfs verhaallijnen geschreven om een merk te promoten. Zo kan het bijvoorbeeld gaan over een personage dat voor een bepaald bedrijf werkt en wordt er een zeer duidelijk positief beeld over dat bedrijf weergegeven in het verhaal. Personages zullen dan in hun tekst bepaalde merken die ervoor betaald hebben, positief aanprijzen.

In een uitgebreid analysestuk in De Standaard van 9 december vorig jaar wordt aangetoond hoe sommige vormen van productplacement wel heel expliciet de grenzen van de wettelijke bepalingen opzoeken. De bepalingen in het Mediadecreet inzake productplacement zijn nochtans helder.

In verschillende landen is het gebruik van productplacement zelfs verboden op de openbare omroep. Maar in Vlaanderen zijn de regels voor de openbare omroep dezelfde als voor de commerciële zenders. Dat vind ik een goede zaak. De VRT zegt zelf de regels van commerciële communicatie zeer nauwlettend op te volgen en ze strikter toe te passen dan verplicht is. Daarbij moeten we opmerken dat vanwege de besparingen en de verlaging van de dotatie van de VRT het logisch is dat de openbare omroep inzet op alle vormen van private fondsenwerving. Eigenlijk heeft de Vlaamse Regering dus bijna zelf de deur opengezet voor meer reclame op de VRT, hoewel die uiteraard ook begrensd is.

De evolutie naar productplacement die duidelijk de grenzen van de wettelijke bepalingen opzoekt, is er toch een die ons moet bezighouden. Wanneer sponsors de pen vasthouden van scenaristen en programmamakers, komt creativiteit in het gedrang. De kijker wordt in verwarring gebracht en mogelijk misleid, en zijn aankoopgedrag wordt nietsvermoedend gestuurd. Zeker programma's op de publieke omroep moeten toch zoveel mogelijk een reclamevrije haven kunnen blijven.

Minister, hoe staat u tegenover de duidelijke evolutie waarbij productplacement in audiovisuele producties steeds explicieter de grenzen van de in het Mediadecreet bepaalde regels overschrijdt, zowel in programma's van de commerciële als van de publieke omroep?

Overweegt u de regels omtrent productplacement te verstrengen? Zo ja, wat overweegt u daartoe te ondernemen? Zo neen, zult u in dialoog gaan met de zenders hierover?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel, collega Segers, voor de vraag. Alvorens te antwoorden op de vraag over productplacement, start ik ook graag met een gedicht 'made in Brussels'. Dat is niet de naam maar het is gemaakt in Brussel.

*Als je gaat
Neem je alles mee
Zon, zee, zomeravonden*

*Maar als je blijft
Gaan we weg*

*Van iedereen
We reizen, dansen, zingen, springen*

*We lachten, lezen, praten
Vergeten alles*

*Als je toch gaat
Sta ik achter je
Met een warm hart zal ik aan je
Terugdenken*

*Ik bewaar alle liefde die jij me gaf
Ik draag het overal mee naartoe
En elke avond kijken we naar elkaar*

*Ik beneden, jij boven
Samen*

Dit is een gedicht getekend door Stella Greve, 15 jaar, uit het Maria-Boodschap-lyceum, beter gekend als Mabo in hartje Brussel.

Dan neem ik de map met de parlementaire vraag over productplacement. U weet dat productplaatsing of productplacement een essentieel onderdeel uitmaakt van het businessmodel van zowel de commerciële als de publieke omroepen om inkomsten te verwerven. Dit is ook de reden waarom productplaatsing onder bepaalde voorwaarden toegestaan wordt in ons Mediadecreet geïnspireerd op de richtlijn van de audiovisuele mediadiensten (AVMD). We moeten dan ook aanvaarden dat producten en diensten in programma's getoond worden, uiteraard binnen de grenzen die zijn vastgelegd in ons Mediadecreet.

Als u stelt dat productplacement de grenzen van de regels uit het Mediadecreet overschrijdt, dan betekent dit dat u meent dat er een inbreuk is op het Mediadecreet. Daar ga ik mij niet over uitspreken omdat het niet aan de minister is om vast te stellen of er al dan niet een schending is van het Mediadecreet. In ons systeem van checks-and-balances met ook een externe controle is het de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) die toezicht houdt op de naleving van het Mediadecreet en eventuele inbreuken daarop. Die vaststelling gebeurt desgevallend door hen, niet door mezelf als minister van media. Ik vind het dan ook delicaat om me over concrete zaken uit te spreken.

Ik heb geen plannen om de regels met betrekking tot productplaatsing te verstrengen, voor geen enkele speler trouwens, niet voor de commerciële spelers, niet voor de VRT. Niet alleen zou dat leiden tot minder middelen, minder financiering voor de productie van programma's, het zou er mogelijk ook toe kunnen leiden dat adverteerders hun middelen nog meer zullen spenderen bij de buitenlandse spelers.

Dit neemt natuurlijk niet weg dat de omroepen de regels inzake productplaatsing uit het Mediadecreet strikt moeten naleven. Maar voor de controle daarop kijk ik, zoals gezegd, naar de VRM. De VRM voert ook effectieve controle uit op die bepalingen. De VRM heeft in het verleden al meermaals inbreuken door verschillende omroepen vastgesteld op de bepalingen van productplaatsing en ook boetes opgelegd.

Sinds het begin van de legislatuur ben ik natuurlijk ook in overleg met de omroepen over het Mediadecreet, dus ook over de bepalingen van productplaatsing.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Dat is een heel kort antwoord, minister, en uiteraard strikt juridisch. Maar ik denk dat we toch op een moment zijn gekomen waarop we

toch eens gaan moeten nadenken over die regels inzake productplacement. De aanleiding van het artikel in december in De Standaard was dat bijvoorbeeld in 'The Voice' merkkledij heel expliciet in beeld wordt gebracht, schoenen Torfs, – ik ga de merken misschien beter niet noemen –, de colaflesjes die manifest vooraan op de tafel staan. Het is niet aan ons om te bepalen of het Mediadecreet daar is overtreden. De VRM doet absoluut zijn werk, maar je merkt dat men de grenzen wel opzoekt, bijvoorbeeld trouwens ook in 'Het Huis' op VRT zie je dat ook of nog verregaander bij 'Onder vuur'. Daar worden die projectontwikkelaar en verzekeraar echt deel van de verhaallijn. Er zijn regels voor het plaatsen van producten. Het mag ofwel alleen in beeld komen ofwel alleen genoemd worden, maar niet beide bijvoorbeeld. Maar als ze ingeschreven worden in een verhaallijn, zijn we in een volgende fase die ons toch moet bezighouden.

Ben ik voorstander van strengere regels? Neen, ik denk het niet. Ik vind dat de regels duidelijk en streng genoeg zijn. In een context van productiebudgetten die niet stijgen, is dat natuurlijk een manier om te blijven producties mogelijk te maken. Ik snap absoluut dat productiehuzen maximaal proberen ook op die vormen van inkomsten in te zetten. Ze zijn duidelijk en streng genoeg. Nog versterken gaat ons nog een ongelijker speelveld geven. Als je bijvoorbeeld naar een reeks zoals 'Emily in Paris' op Netflix kijkt, is men bij de productie totaal niet gehouden aan onze regels, en daar is het heel manifest. Maar je ziet dat wat er gebeurt op Netflix in reeksen ook bij onze Vlaamse zenders wordt doorgezet. Dat is niet goed.

Nogmaals, ik vind niet dat de regels strenger moeten worden gemaakt. We moeten het wel in het oog houden. Bent u bereid om het Vlaamse Kenniscentrum Digitale en Mediawijsheid, dat we nu opnieuw hebben, een kleine opdracht te geven zodat zij via inhoudsanalyse kunnen onderzoeken hoe het ermee staat? Worden de grenzen overschreden?

Ik heb nog een tweede belangrijke vraag. We zijn het er allemaal over eens dat de VRM zijn werk goed doet. Maar we moeten gewoon toegeven dat die boetes veel te laag zijn. Die boetes worden gewoon ingecalculeerd door de adverteerders, wanneer ze op de vingers getikt worden. Ik weet dat dat jarenlang bij VTM het geval was. Daar moeten we misschien wel over nadenken. Theoretisch is de VRM absoluut in staat om veel hogere boetes op te leggen, wat hij niet doet. Het moet toch ook onze bezorgdheid zijn dat adverteerders dat gewoon beginnen in te calculeren. Dat wordt onze VRM een beetje vleugellam gemaakt. Tot daar mijn twee bijkomende vragen.

Meyrem Almaci (Groen): Minister, de bezorgdheid en de vraag die we hebben uitgesproken bij ons plaatsbezoek bij SBS, dat nu Play4 is geworden, is tot waar de rek zit. Dit is nu specifiek een vraag over productplacement bij de openbare omroep. Ik was een beetje verbaasd dat u in uw initiële antwoord zei dat u geen cijfers hebt. Ik weet niet exact hoe u het omschreef. Ik vraag me af of er eigenlijk onderzoeken zijn die dat fenomeen een beetje in de gaten houden. Zijn er op dit moment bijvoorbeeld onderzoeken die zeggen dat productplacement doeltreffender werkt dan de traditionele reclameboodschappen? Het is natuurlijk ook voor een groot deel het verdienmodel van influencers op platformen als TikTok et cetera. Zijn er cijfers die aangeven dat bedrijven daar meer en meer op beginnen in te zetten? En zijn er ook gewoon cijfers van het aantal programma's dat inzet op productplacement bij de openbare omroep? Ik ga ervan uit dat dat voor de nieuwere zenders of de andere platformen hetzelfde is. In hoeverre wordt dat gemeten en gemonitord?

De realiteit is natuurlijk dat de mediasector bijzonder arbeidsintensief en bijzonder duur is en ook bijkomend onder druk staat door de inflatie en de energieprijzen, zoals heel veel bedrijven. En voor onze openbare omroep komt daar ook nog eens de besparingsronde bij. Daar zit dus wel een gevoeligheid waar de partners die niet de openbare omroep zijn en die dus niet met belastinggeld kunnen werken,

ook een aantal vragen rond hebben. Naast de vraag in hoeverre het wordt gemeenten, wil ik dus ook graag uw algemene visie daarrond horen.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel, collega's, voor de extra vragen.

Collega Segers, u spreekt over het opzoeken van de grenzen. Ook daar kan ik mij eigenlijk niet over uitspreken. De enige vraag die rijst, is of men de grenzen van het Mediadecreet gaat overschrijden of niet. En dat oordeel komt toe aan de VRM. U peilt ook naar de mogelijkheid voor ons nieuwe kenniscentrum om hier een analyse over te maken. Ook dat vind ik delicaat. Dan ga je aan academici vragen om een oordeel te vellen over datgene wat toekomt aan de VRM, een soort van gerechtelijke instantie in dezen. Ik denk dat dat niet de bedoeling is. Het staat hen natuurlijk vrij om te oordelen zoals ze willen, maar ik ga hen niet vragen om een analyse te maken van individuele gevallen en te oordelen of het Mediadecreet daar al dan niet is toegepast. Dat is aan de VRM. Ik denk dat zij daar pas a posteriori een analyse van kunnen maken.

Of de boete door de adverteerders wordt ingecalculeerd, dat kan ik niet bevestigen. Het is wel zo dat de boetes worden betaald door de omroepen, en niet door de adverteerder. Dat is dus wel iets waarmee rekening moet worden gehouden. We hebben op zich geen zicht op de contracten, dus het is niet aan ons om daar uitspraken over te doen.

De cijfers over productplacement heb ik hier niet bij de hand. We zouden dat eventueel kunnen opvragen bij de Unie van Belgische Adverteerders (UBA). Maar er is geen systematische monitoring langs onze kant, vanuit het departement Cultuur, Jeugd en Media. Op zich doen we dat niet. We kunnen wel zeggen dat alle programma's met productplaatsing het PP-logo hebben. Je kunt dat dus gemakkelijk zien. Het is ook zo dat de VRM in het verleden al omroepen heeft veroordeeld als het PP-logo ontbrak en er volgens de VRM wel sprake was van productplaatsing. Het wordt dus wel degelijk ook vrij systematisch opgevolgd door de VRM.

Samenvattend: de regels rond productplaatsing zijn oké. Ik herinner u er ook aan dat de hoogte van de boetes decretaal tot 125.000 euro mogelijk is. Dat is niet gering. Ik denk dat we noch op het vlak van de regels, noch op het vlak van de boetes op dit moment decretale aanpassingen moeten aanbrengen. De controle komt toe aan de VRM, en ook op dat vlak denk ik dat het vandaag correct verloopt en goed wordt toegepast.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Misschien heb ik mij niet goed uitgedrukt, minister. Ik zou zeker niet aan ons nieuwe expertisecentrum media een onderzoeksoopdracht geven om te kijken of de wet wordt overschreden. Ik zou dus niet vragen om de VRM te controleren. Maar u gaf in uw antwoord aan dat we geen zicht hebben op de intensiteit van productplaatsing en hoe dat aantal evolueert in tijd, in intensiteit, in verschillende vormen en nieuwe vormen zoals het integreren van bedrijven in verhaallijnen. De UBA heeft die zeker ook niet. Niemand doet eigenlijk die monitoring. Alleen aan de universiteiten wordt daar wel eens een thesis over gemaakt. Mijn vraag was dus precies wat ook collega Almaci vroeg. Dat zou wel een onderzoeksoopdracht kunnen zijn. Ik begrijp dat het centrum vooral zijn eigen onderzoeksagenda gaat bepalen, maar er gaat wel mogelijkheid zijn tot punctuele vragen vanuit het beleid. Als dat een van onze aandachtspunten is, lijkt mij dat dus wel een mogelijk topic om inhoudsanalytisch werk op te doen.

Ik zei zelf al dat er inderdaad mogelijkheid is tot boetes van 125.000 euro, maar in de realiteit overschrijden die boetes de 25.000 euro niet. In het licht van grote

reclamebudgetten is dat niet veel. En dan zie je dat men de boete er inderdaad maar bij neemt.

U verwees ook naar het PP-logo. Ik denk dat we daar nog wel wat werk aan de winkel hebben inzake mediawijsheid. Dat PP-logo is indertijd ontwikkeld door de sector zelf. Dat was niet opgelegd door de overheid. De sector is zelf met dat idee gekomen. Het is een piepklein bolletje, in het grijs, heel weinig zichtbaar. U zegt dat het gemakkelijk te zien is. Dat is niet waar. Als je het aan 100 Vlamingen vraagt, denk ik dat 99 mensen het ten eerste nooit opmerken en ten tweede totaal niet weten waar die 'PP' voor staat.

U hebt voor influencers op sociale media ook aan een code gewerkt. Ik denk dat we voor de klassieke vormen van productplacement op televisie ook zeker nog wat werk aan de winkel hebben om burgers er bekend mee te maken: er is hier productplacement gebeurd en productplacement betekent dat een bedrijf betaalt om zijn product positief in beeld te brengen. Ik denk dat mensen dat niet altijd beseffen. Dus ook op het vlak van mediawijsheid ligt hier volgens mij nog een uitdaging.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de financiële moeilijkheden bij regionale zender AVS – 1118 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Meyrem Almaci

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, ik was even uit het oog verloren dat het Gedichtendag was, maar ik heb nog een gedicht gevonden dat sowieso in mijn persoonlijke gedichtencanon zou komen te staan. Het is een gedicht van Rutger Kopland.

Tijd

*Tijd – het is vreemd, het is vreemd mooi ook
nooit te zullen weten wat het is*

*en toch, hoeveel van wat er in ons leeft is ouder
dan wij, hoeveel daarvan zal ons overleven*

*zoals een pasgeboren kind kijkt alsof het kijkt
naar iets in zichzelf, iets ziet daar
wat het meekreeg*

*zoals Rembrandt kijkt op de laatste portretten
van zichzelf alsof hij ziet waar hij heengaat
een verte voorbij onze ogen*

*het is vreemd maar ook vreemd mooi te bedenken
dat ooit niemand meer zal weten
dat we hebben geleefd*

*te bedenken hoe nu we leven, hoe hier
maar ook hoe niets ons leven zou zijn zonder
de echo's van de onbekende diepten in ons hoofd*

*niet de tijd gaat voorbij, maar jij, en ik
buiten onze gedachte is geen tijd*

*we stonden deze zomer op de rand van een dal
om ons heen alleen wind*

Minister, we lazen in De Standaard dat het niet zo goed gaat met de Oost-Vlaamse regionale zender Audio Video Studio of AVS. Ze zitten stevig in de schulden en er zijn achterstallige belastingen en sociale bijdragen. Er werd her en der verwezen naar de voormalige financiële directeur, maar ook naar de coronacrisis, gevolgd door de energiecrisis, waardoor veel kmo's hun reclame-uitgaven schrapten, een belangrijke bron van inkomsten voor regionale zenders.

Gisteren heeft de rechtbank beslist dat AVS bescherming krijgt tegen zijn schuldeisers. AVS heeft daarover gecommuniceerd. Ze zeggen zelf ook dat ze op zich een rendabel bedrijf zijn, maar dat de moeilijkheden er gekomen zijn door de twee opeenvolgende crises. Ze zullen een transformatieplan opstellen.

Minister, hoe kijkt u aan tegen deze situatie en de mogelijke gevolgen voor het medialandschap? U hebt al langer een nota klaar. Er is ook al langer sprake van een fusie met TV Oost. Hoe kijkt u daar tegenaan? Hoe loopt het daarmee? Zult u dat binnenkort rond krijgen? Of zijn er toch een aantal moeilijkheden? Ziet u hier een extra reden om voor die fusie te pleiten? Zult u iets ondernemen om AVS te helpen om overeind te blijven? Of zult u net aansturen op de genoemde fusie?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel voor uw vraag over AVS, collega Meuleman. Ik wil het even wat breder trekken dan AVS alleen. U weet dat de regionale omroeporganisaties me zeer nauw aan het hart liggen. De nabijheid van zo'n zender die lokaal en regionaal nieuws brengt, is enorm belangrijk en relevant. Helaas is het in deze tijden van digitalisering niet voor alle omroepen eenvoudig om die omslag te maken, vandaar dat ik in het kader van het relanceplan 'Vlaamse Veerkracht' in totaal 2 miljoen euro had vrijgemaakt voor de digitale transformatie van de regionale tv-omroepen. De uitrol daarvan is vandaag ook volop bezig.

Maar zowel qua omzet als qua bereik staan de zenders onder druk. Het goede nieuws is dat ze nog steeds heel sterk worden gewaardeerd om hun kwaliteit in lokale berichtgeving. Het minder goede nieuws is dat hun bereik en hun omzet zwaar onder druk staan. Om u een idee te geven: de laatste tien jaar is hun omzet met ongeveer een derde gedaald. Dat is duidelijk een rood knipperlicht om te zeggen dat de situatie ernstig is.

Daarom ook heb ik net voor de zomervakantie een conceptnota voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Die is dan ook goedgekeurd. We zijn die momenteel aan het uitvoeren. De situatie bij AVS toont de urgentie des te meer aan om van die regionale televisieomroepen echte regionale mediabedrijven te maken die niet alleen op televisie werken, maar die ook echt een crossmediaal model hebben.

Die conceptnota waar ik naar verwees, omvat de krachtlijnen van de toekomstgerichte omslag. Samenvattend komt het erop neer dat wij vooral kijken naar een echt cross-mediaal werkmodel, dat we wensen dat elk van die organisaties een businessplan heeft dat duurzaam is, wat bijvoorbeeld bij AVS op dit moment uiteraard zeer problematisch is. We kijken ook naar samenwerking en schaalvergroting waar dat mogelijk is, naast respect voor hun eigenheid en hun maatschappelijke meerwaarde die nog recent aangetoond is in het waarderingsonderzoek.

Ik verwees naar een van de vier elementen, namelijk schaalvergroting en samenwerking. Door schaalvergroting kan men efficiënter werken op vlak van

kostenbeheersing en inkomstenvergaring en zal men ook beter kunnen inspelen op verwachtingen van de gebruiker. Ik wil daarom ook dat de regionale omroepen echt de overstap maken van tv-zenders naar mediabedrijven, waarbij ze echt crossmediaal verhalen bij de mensen kunnen brengen.

De situatie is specifiek in West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen. In West-Vlaanderen zijn Focus en WTV eigenlijk al geruime tijd geïntegreerd aan het werken in de praktijk van een redactie. We wensen dat zij dat ook echt verderzetten op organisatieniveau. Dat loopt daar eigenlijk zeer goed. Er is een grote bereidheid langs de twee kanten, zowel van Focus als van WTV, om echt naar een integratie te gaan. Ik denk dat in Oost-Vlaanderen de geesten aan het rijpen zijn omdat de situatie al geruime tijd suboptimaal is wat ten overvloede geïllustreerd wordt door de actualiteit en door het gerechtelijk akkoord van AVS.

Concreet, een fusie tussen beide omroepen, AVS en TV-Oost, lijkt mij een goede zaak maar de omroepen moeten ook zelf die keuze maken. Ik zal hen daarin vooral stimuleren en ook laten begeleiden als ze dat wensen. Ik wil hen daar zeker in ondersteunen. Een puur opgelegde fusie is iets wat meestal niet werkt maar ik denk dat men vandaag wel goed beseft dat het eigenlijk de enige duurzame oplossing is voor een sterke berichtgeving in Oost-Vlaanderen.

Ik wil daarbij ook aangeven dat een integratie op provinciaal niveau in Oost-Vlaanderen niet betekent dat de berichtgeving Oost-Vlaamse eenheidsworst zou worden. Integendeel, in een crossmediaal model kun je net meer op maat van elke regio, op maat van elke stad of gemeente werken. Vandaag is Oost-Vlaanderen een provincie die wordt ingedeeld in twee verzorgingsgebieden maar u kent de provincie zeker zo goed of beter dan ikzelf, en u weet dat er meer dan twee regio's zijn in het gebied. Er zijn eigenlijk verschillende entiteiten en sowieso heeft elke stad en gemeente eigen zorgen en actualiteit. In zo'n crossmediaal model kun je beter daarop inspelen.

We blijven in nauw contact met AVS om hen in deze moeilijke situatie te ondersteunen. Ook met TV-Oost zijn de contacten trouwens uitstekend. Ik vind ook een sterkere samenwerking en netwerkvorming belangrijk, zowel tussen de verschillende omroepen individueel maar ook in het samenwerkingsverband van alle regionale zenders zijnde Niet-Openbare Televisie-verenigingen Vlaanderen (NORTV). Wij voorzien ook in extra middelen om NORTV verder te professionaliseren.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Dank u wel, minister. Het is inderdaad zo dat het waarderingsonderzoek aantoont dat die regionale omroepen toch wel op grote waardering kunnen rekenen en zeker gewaardeerd worden. Ik denk dat je ook merkt dat de interesse in lokaal nieuws stijgt. Het is toch wel belangrijk dat we die leefbaarheid van die regionale omroepen blijven bepleiten en daar blijven voor zorgen.

U zegt dat die gesprekken over een fusie tussen AVS en TV-Oost bezig zijn en dat u daar goede hoop hebt. Ik denk dat ik toch wel wat andere geluiden gehoord hebt en dat het erop lijkt dat het water toch nog zeer diep is. De vrees is inderdaad dat de zenders hun eigenheid zouden verliezen en dat ze gaan moeten inboeten op het lokale als ze zouden samensmelten. Ze argumenteren dat dit net hun troef is. Voor hen is het standpunt dat als er zo'n fusie komt, dan betekent dat ook dat er nood zal zijn aan een financiële injectie. Want anders gaan ze dat echt lokale nieuws niet meer kunnen brengen. Met dezelfde middelen gaan ze gewoon minder lokaal nieuws kunnen brengen. Voor hen moet dat ook een stukje gepaard gaan met toch wel een financiële injectie.

Overweegt u om zo'n samensmelting te stimuleren en kijkt u of er niets extra kan worden gedaan, net omdat de zenders het toch wel bijzonder moeilijk hebben

gehad? We weten allemaal dat die reclame-inkomsten dalen. Ook de overheidscommunicatie zou afnemen, iets wat ook een bron van inkomsten was. Mijn vraag is daarbij concreet: bent u aan het overwegen om financieel iets extra te doen om een fusie aan te moedigen?

Ik heb nog een tweede vraag. We zien ook wel dat de VRT haar lokaal nieuws aan het hervormen is. De hele Radio2-historie is hier al uitvoerig aan bod gekomen. Men is daar ook aan het kijken om nog veel meer hyperlokaal te gaan werken. Men is lokale reporters aan het rekruteren. Zijn daar samenwerkingen mogelijk? Bent u dat ook aan het bekijken? Moedigt u dat aan? Is dat iets waarin u probeert ook te bemiddelen of gesprekken op te zetten om daar toch ook verdere samenwerking te gaan optimaliseren en ervoor te zorgen dat op die manier efficiëntiewinsten te boeken zijn?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Dank u wel voor de vraag, collega Meuleman. Ik denk dat de discussie over die ene zender ons inderdaad terugbrengt bij het debat dat we al een tijdje voeren rond het belang van lokaal en regionaal nieuws, dat volop losgebarsten is naar aanleiding van de bekendmaking van de herschikking van het aanbod van Radio 2. We gaan nog moeten zien hoe dat uitdraait. Want hoe je het ook draait of keert, er zijn wel minder regionale nieuwsitems door het wegvallen van dat ochtendblok.

Mensen zijn enorm betrokken bij regionaal en lokaal nieuws en willen weten wat er rond de kerktoren gebeurt. Dat is iets wat inherent is aan ons allen. Als we dan naar schaalvergroting gaan, behalve dan wat bij Radio 2 gebeurt, zou dat haaks staan op die opdracht, namelijk de nabijheid van regionaal nieuws. Ik heb trouwens al een paar keer in deze commissie gezegd dat ik daar ook een democratisch deficit zie. Naarmate Vlaanderen meer en meer bevoegdheden doorschuift naar de lokale besturen, dringt zich meer en meer een goede democratische controle op. En regionale en lokale journalisten worden meestal niet genoeg betaald en kunnen dat misschien niet allemaal even goed opvolgen. Ik heb daar ook al vragen over gesteld. We hebben daar al over gedebatteerd.

Er wordt gezegd dat er een probleem is en dat de omzet daalt. Ik heb begrepen dat RTVB wat betreft solvabiliteit en liquiditeit eigenlijk nog heel goed zit. Niettemin begrijp ik de doelstelling in uw conceptnota, waarbij u zegt dat de regionale tv-zenders echt regionale mediabedrijven moeten worden: veel meer inzetten op digitaal, veel meer dat 360 gradenmodel. Maar u gaat hen daar toch bij moeten ondersteunen, minister. Ook dat heb ik al eens gezegd. Met de hele omslag naar 'digital first' die ook hen te wachten staat, gaan ze ook nog heel veel extra kosten hebben, al was het maar om de hele huisstijl en de logo's aan te passen, om maar iets heel stoms te zeggen. De meesten hebben wel 'tv' in hun naam. Dat betekent dat daar op een gegeven moment ook een rebranding gaat moeten gebeuren. Ik wil u dus opnieuw vragen, minister, of u bereid bent om hen daarin te ondersteunen.

Dan is er nog het element dat ook collega Meuleman aanbrengt: de VRT. Ik hoor toch vaak vanuit de regionale zenders dat de samenwerking met de VRT veel intensiever en veel beter zou kunnen. Het gaat dan over het uitwisselen van beeldmateriaal, over het crossmediale meetsysteem waar iedereen op wacht en dat ook belangrijk is voor de regionale zenders, zeker als ze volop digital first gaan. Hebt u daarover al met de VRT rond de tafel gezeten, om te kijken hoe de regionale zenders nog beter ondersteund kunnen worden, ook vanuit de VRT?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Ik zal ook opnieuw starten met een gedicht. We blijven opnieuw, speciaal voor collega Coenegrachts, die uit de regio is, bij Hendrik

van Veldeke, vertaald door Elvis Peeters. Vergeef mij mijn Middelnederlands met Maaslandse regionale klank. Het is niet zo gemakkelijk.

*Diu minn betwanc Salomône,
Der was der alrewîseste man,
Der ie getruoc küniges krône.
Wie mohte ich mich erwern dan,
Si twunge ouch mich gewalteclîche,
Sît si sölhen man verwan,
Der sô wîse was und ouch sô rîche?
Den solt sol ich von ir ze lône hân.*

Elvis Peeters vertaalt dat als volgt:

*De liefde bedwong Salomon:
Hij was nochtans de meest wijze man
Die ooit droeg een koningskroon.
Hoe zal ik mij verweren dan,
Nu zij ook mij dwingt met geweld,
Als zij het van zo'n man won
Die wijs was en zo welgesteld?
Ik krijg van haar ook wel mijn loon.*

Het is toch een schavuit, die Hendrik van Veldeke. Eigenlijk zegt hij: het is niet voor mij, het is niet voor Hendrik van Veldeke, het is voor zijn eenzaamheid. (Gelach)

Dank u wel, collega Meuleman, voor uw vraag over AVS. Het is ook de provincie waarin ik me bevind, wel meer in de regio van TV-Oost. Ik denk dat wat u aangehaald hebt, minister, ook juist is. Ik denk dat als je echt een performante zender wilt hebben in Oost-Vlaanderen, de meest logische vorm zou zijn dat beide zenders fuseren. We kunnen ze uiteraard niet dwingen. Maar het zou kunnen worden gezien als een opportuniteit. Ik geef eventjes mee dat ik ettelijke jaren geleden, toen ik nog schepen was, op een feest de aankondiging hoorde van de fusie tussen AVS en TV-Oost. Nadien is die toch niet doorgegaan.

Er wordt gezegd dat er extra geld moet worden voorzien. Ik denk juist dat een fusie ook een aantal kostenbesparende elementen met zich mee brengt, dat men een aantal zaken kan delen. Als ik zie dat de regionale zender TV-Oost toch zeer sterk inzet op die digitalisering, zie ik daar toch wat mogelijkheden. Ik weet niet hoe de samenwerking verder moet verlopen, ook met de openbare omroep, en er zijn ook nog andere spelers op het terrein met wie kan worden samengewerkt. In ieder geval is AVS een van onze pioniers op het gebied van regionale zenders. Ik hoop dat we dat DNA toch kunnen bewaren en dat we dan toch tot die fusie kunnen komen van een sterke zender die ook economisch leefbaar is, maar met een degelijke redactie voor de regionale spreidingen over de Denderstreek, het Waasland, Gent en omgeving en uiteraard de Vlaamse Ardennen.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Ik zal misschien ook naar de provincie van collega Coenegrachts verwijzen om een punt te maken. TV Limburg is natuurlijk een regionale omroep die sinds jaar en dag op provinciaal niveau geïntegreerd is en daar een zekere schaalgrootte heeft. Ik denk niet dat iemand zal beweren dat door het feit dat er maar een en geen twee omroepen zijn in Limburg, er daarom minder lokaal nieuws is. Ik denk dat het een zoektocht is naar samenwerkingsverbanden en naar de juiste schaalgrootte. Wat er vandaag gebeurt in Oost-Vlaanderen toont net aan dat op dat vlak de situatie absoluut suboptimaal is. Ik moet in die zin de stelling van collega's Meuleman en Segers tegenspreken dat een fusie zou leiden

tot een nood aan extra middelen en tot minder lokaal nieuws. Ik denk, net zoals collega Meremans terecht aanhaalt, dat een groter gebied voor een geïntegreerd mediabedrijf kan leiden tot efficiëntiewinsten, tot een meer doelmatige inzet van middelen en tot meer middelen om te investeren, onder meer in digitalisering.

Dit gezegd zijnde, heb ik absoluut de bedoeling om verder te blijven investeren in de regionale omroepen, ook met extra middelen. Ter herinnering, ik heb dat tot nu toe al vrij fors gedaan. Ik denk dat iedereen zal erkennen dat er in geen enkele legislatuur hiervoor zo veel publieke middelen zijn gegaan naar de regionale omroepen. Om te beginnen hebben we dat relanceprogramma naar hen uitgebreid met 2 miljoen euro aan middelen die ook samen besteed zijn. Dat is ook grondig bekeken samen met NORTV en de tien omroepen. Mensen op het terrein hebben mij ook gezegd dat dat net is wat het goed maakt. Het is niet zo maar individueel te kiezen door de omroepen. Het is rond specifieke projecten, rond geïntegreerde redactie, rond digitale verslaggeving en we werken daar rond samen waardoor die 2 miljoen euro veel meer waard zijn dan 200.000 euro per omroep. Dat is een eerste punt.

Ten tweede, we hebben in coronatijden ook 3,8 miljoen euro toegekend aan die omroepen om de verliezen die ze toen hebben ondergaan, te dragen. Verschillende relanceprojecten, zoals het crossmediaal meetsysteem dat we gelanceerd hebben met verschillende partners, komen ook ten goede aan de regionale omroepen. We hebben dat in het verleden gedaan en we gaan dat ook blijven doen.

Binnenkort gaan we een addendum bij de beheersovereenkomsten voorleggen aan de Vlaamse Regering waar we, vooruitlopend op een aanpassing van de beheersovereenkomsten per 1 januari 2024, nog extra middelen zullen voorzien dit jaar en ook volgend jaar, uiteraard gekoppeld aan de uitvoering van de doelstellingen van de conceptnota. Dat betekent dat diegenen die fusioneren daarvoor ook extra middelen zullen krijgen. Diegenen die crossmediale samenwerkingsverbanden opzetten, zullen ook extra middelen kunnen krijgen. We gaan niet voor een blanco cheque waarbij iedereen sowieso hetzelfde krijgt maar we gaan wel voor een gerichte aanpak waarbij diegenen die doen wat moet gebeuren, daar ook extra voor ondersteund worden.

Samenwerking naast fusies in Oost- en West-Vlaanderen zal daarbij essentieel zijn, effectief ook met de VRT, de publieke omroep. Ik herinner u eraan dat in de beheersovereenkomst met de VRT voorzien is in de verplichting om extra samen te werken met de regionale omroepen. De gesprekken daarover zijn ook nog altijd gaande. Ik vind minstens even belangrijk dat elke regionale omroep een of meerdere crossmediale samenwerkingsverbanden opzet. Men kan daarvoor spreken met de VRT maar het lijkt me nog logischer om te spreken met die kranten, die redacties, die ook regionaal nieuws brengen, inzonderheid DPG Media, Mediahuis en ook Roularta op een aantal plaatsen. Het is geen exhaustieve lijst en het is niet aan de minister van Media om te bepalen met wie ze moeten samenwerken. Maar ik sta er wel op dat ze nadenken over crossmediale samenwerkingsverbanden.

Om heel concreet te zijn, de aanpak van het ontsluiten van AVS via digitale weg, uitsluitend via avs.be of de sociale mediakanalen van AVS, werkt niet meer. Je moet veel offensiever zijn op digitaal en crossmediaal vlak en dat kun je alleen maar doen als je crossmediale samenwerkingsverbanden aangaat. Samenwerken met de VRT kan en dat is ook voorzien maar men zal ook echt naar partners moeten zoeken om die omslag te maken van televisieomroepen naar echte mediabedrijven die op een moderne en eigentijdse manier de Vlamingen ook lokaal bereiken.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik ben het in het grote lijnen met u eens, minister. Ik denk dat de regionale zenders inderdaad moeten durven te veranderen,

crossmediaal zullen moeten denken, moeten gaan samenwerken, jongeren moeten bereiken en daarom zullen moeten digitaliseren. Maar waar ik het niet mee eens ben, is dat dat een besparing kan zijn en dat als je fuseert, dat geld zal opbrengen. We hebben dat bij de VRT ook gezien. De VRT heeft een enorm transformatieplan opgezet wat geld kost en het resultaat was dat ze dat moeten hebben compenseren met besparingen en een groot aantal ontslagen.

Dat vet zat al niet op de soep bij de VRT, dat zit zeker niet op de soep van die regionale omroepen en van AVS, integendeel. Ik denk dat als we willen dat ze die omslag maken en dat ze belangrijk zijn – ik denk dat er hier consensus over is dat dat regionaal, dat lokaal nieuws toch wel heel belangrijk is vanuit democratisch oogpunt en om allerlei redenen – dat ze daar toch bij zullen moeten worden geholpen en dat de nodige ondersteuning ook van u uit zal moeten worden voorzien om deze transformatie tot een goed einde te brengen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.